

ISTORIA BIBLICĂ A NOULUI TESTAMENT

Volumul II

În traducerea Patriarhului NICODIM

Paul Editions

SĂTURAREA MIRACULOASĂ A POPORULUI, CUVÂNTĂRILE ȘI MINUNILE CE AU URMAT DUPĂ ACEEA

Apostolii, între altele, cutreieră orașele rânduite lor și satele, propovăduind pretutindeni Evanghelia și adevărind propovăduirea lor cu vindecări, izgonirea dracilor și prin alte fapte neobișnuite. Propovăduirea lor a fost urmată de o mare izbândă și acum ei, întorcându-se la Învățătorul lor, cu bucurie Îi istorisără acestea. Dar Mântuitorul era apăsător de mare întristare pentru soarta lui Ioan Botezătorul, și de aceea El grăbi să se retragă în loc pustiu, cât mai departe de zgomotosul Capernaum, în care clocotea viața, ca acolo în singurătate să se odihnească cu sufletul și să se sfătuiască cu ucenicii Săi.

Șezând în barcă, El porunci ucenicilor să se îndrepte spre Vitsaida, nu spre aceea din care era Petru și alți ucenici și care, aflându-se aproape de Capernaum, nu prezenta „loc pustiu”, ci către o altă Vitsaidă, care se afla în unghiul nord-estic al lacului, puțin mai departe de acel loc, unde cade în el Iordanul. Asemenea omonimei sale apusene, ea la început fusese un mic sătuc, dar nu cu mult înainte de aceea Filip, tetrarhul Ituriei, o lărgi și o împodobi, numindu-o spre deosebire, Vitsaida Iulia. Numirea adăugată îi fu dată în cinstea Iuliei, frumoasa, dar vicioasa fiică a lui August. Anume într-acolo se îndrepta barca cu Hristos și cu apostolii, obosiți și cu inimile apăsate, care căutau liniște. Dar oricât de liniștită a fost plecarea lor, ea nu

scăpă neobservată, și curând aflară de ea. Țărmlul singuratic și pustiu, spre care se îndepărtaseră ei, se afla numai la zece kilometri pe lac de Capernaum. Barca împiedicată, probabil, de vântul nefavorabil, se mișca încet înainte, aproape de mal, când ea ajunsese la destinație, atunci se văzu, că scopul cu care ei plecaseră încoace, nu fu deloc atins. Unii din popor apucară înaintea lor și se îngrămădiseră deja la debarcader, când barca atinse țărmul pietros, iar în depărtare se vedea deja o mulțime de închinători *pashali*, plecați la Ierusalim, deoarece nu era departe praznicul Paștelor. Atrăși de slava crescândă a marelui Proroc, ei se abătură din drumul direct și se alăturară celorlalți ascultători. Hristos a fost mișcat de compătimire către ei, pentru că erau ca oile, care nu au păstor. Ieșind la mal, El și ucenicii Săi se urcară pe coasta dealului și acolo așteptară până se adună poporul. După aceea, îndreptându-se spre popor, îl învăță, propovăduind despre împărăția cerului și îi vindecă pe bolnavi.

Ziua se îndrepta acum spre seară, și soarele începuse deja să se ascundă după dealurile dinspre apus, iar poporul tot rămânea aici, ca pironit de glasul vindecător și de învățătura sfântă a lui Hristos. Curând trebuia să sosească seara, și după scurta auroră a dimineții, gloata călătoare a poporului se adunase și în entuziasmul său neglijase până și cerințele cele mai necesare de viață; s-ar fi pomenit în întuneric, flămândă și departe de orice locuință omenească. Ucenicii începură a se neliniști, ca ziua aceasta să nu se termine cu niscaiva întâmplări nenorocite, care ar da nou prilej de atac din partea vrăjmașilor deja înrăiți ai învățătorului lor. Dar Hristos, prin compătimirea Sa, deja prevenise temerea lor și comunică El însuși asupra dificultăților lui Filip. Avu loc o mică consfătuire. Pentru cumpărarea măcar a câte o bucată de pâine pentru așa mulțime de popor s-ar fi cerut cel puțin două sute de dinari; dar chiar dacă ei ar fi avut această sumă în punga lor comună, apoi totuși acum nu mai era nici timp, nici putință să se facă cumpărăturile necesare. Andrei pomeni cu acest prilej, că un băiat avea aici cinci pâini de orz și doi peștișori; dar, evident, de o provizie așa de mică nu

facea nici să se vorbească. „Porunciți-le să stea jos”, răspunse liniștit Hristos (Mat. XIV, 13-21; Marcu VI, 30-41; Luc. IX, 10-17; Ioan, VI, 1-15).

Mirându-se și așteptând ceva neobișnuit, apostolii porunciră poporului să se așeze ca pentru prânz pe bogata verdeață, care în acest timp plăcut al primăverii acoperea coastele dealurilor. Și Mântuitorul, stând în mijlocul oaspeților Săi, bucurându-se de opera de binefacere, pe care avea în vedere să o săvârșească, își ridică ochii spre cer, mulțumi, binecuvântă pâinile, le rupse bucăți și le dădu ucenicilor, ca ei să le împartă poporului. El de asemenea împărți la toți și cei doi peștișori. Acesta a fost un prânz modest, dar suficient, și pentru niște călători flămânzi chiar încântător. Și când s-au săturat toți, atunci Hristos în scopul nu numai de a arăta ucenicilor Săi, că în realitate minunea s-a săvârșit, ci de a le da lor povață evidentă, că risipa chiar și a puterii miraculoase este cu totul străină în economia Dumnezeiască, le porunci să adune bucățelele de pâine, ca nimic să nu se piardă. Mulțumită așezării regulate a poporului, se văzu că aici au fost săturați cam la cinci mii de oameni, afară de femei și de copii, și totuși după toate acestea au fost umplute douăsprezece coșuri din resturile ce au rămas nemâncate.

Minunea aceasta produse o mare impresie. Ea numai bine corespundea așteptării care circula în legătură cu așteptarea lui Mesia, și poporul începu să tâlcuiască în cercurile sale, că acesta, fără îndoială, este „acel proroc care trebuie să vină în lume” – „Împăciuitorul”, binecuvântarea lui Iacov, steaua și sceptrul, văzute de Varlaam, proroc asemenea lui Moise, căruia trebuie să se supună, poate, Ilie, făgăduit prin testamentul de dinaintea morții a vechei prorocii, poate Ieremia, care a venit să deschidă tainicul loc unde se afla sicriul, a urimului și a focului sacru. Hristos observă această stârnire fățișă, și de asemenea și primejdia, că entuziasmul poporului putea trece în silnici și să grăbească moartea Lui prin răscoala fățișă contra stăpânirii romane prin încercarea de a-l face rege. El vedea de asemenea, că și ucenicii Lui nu erau străini de această stârnire lumească și primejdioasă. Era deci nevoie să procedeze energic. De aceea

El porunci ucenicilor să se urce în barcă și înaintea Lui să plece peste lac în direcția Capernaumului sau a Vitsaidei de vest. Fu nevoie să întrebuițeze oarecare presiune, pentru că ei firește nu voiau să părăsască pe învățătorul lor în mijlocul poporului entuziasmat pe acest mal pustiu, ci din contră ar fi voit să asiste aici, pentru că, cum li se părea lor, se pregătea pentru El ceva măreț. Pe de altă parte, pentru El era mai ușor să dea drumul poporului, când acesta ar fi văzut, că chiar cei mai de aproape următori ai Lui și ucenicii, au fost trimiși de El. Astfel la îndesirea întunericului, El izbuti cu blândețe și treptat să convingă poporul să-L părăsească, și când toți, afară de cei mai entuziaști, s-au dus pe la casele lor sau pe la caravane, El deodată părăsi și pe ceilalți și plecă repede de la ei spre vârful muntelui, ca acolo, în singurătate, să se roage. El simțea că a sosit o ruptură grozavă și solemnă în viața sa pe pământ și prin contactul cu Tatăl Său cel ceresc voi să-și întărească sufletul pentru munca grea de a doua zi și pentru grelele necazuri din numeroasele săptămâni următoare. Și mai înainte El a petrecut în tăcerea muntelui în rugăciune singuratică, dar aceea a fost înainte de alegerea iubiților apostoli și înainte de prevestirile bune ale începutului și fericitei perioade a slujirii Sale. Cu totul altfel de sentimente, dumnezeiescul Arhiereu se ridica pe treptele pietroase la acest măreț altar de munte, care în timpul nopții îl ridica oarecum spre stelele lui Dumnezeu. Uciderea iubitului Său Înainte-mergător, apropia și mai mult de conștiința Lui ideea despre sfârșitul Său, care-L aștepta. Furtuna care începuse a bântui în munți vântul, care cu muget străbătea prin văgăuni; lacul, care-și învăluia înaintea Lui apele înspumate; barca, care, cum o putea El vedea la lumina lunii, era aruncată de valuri: toate acestea corespondeau uimitor dispoziției Lui actuale. Dar aici, pe vârful pustiu al muntelui în această noapte furtunoasă, El putu să se roage și primi întărire, pace și fericire negrăită, pentru că acolo El fu îndeosebi cu Dumnezeu.

Trecu ceas după ceas. Sosise deja a patra strajă a nopții; barca ucenicilor străbătuse numai jumătate din drumul său; ei

lucraseră până la istovire la vâsle, și între altele acum nu era cu ei Acela, Care i-ar fi liniștit și mântuit, pentru că Hristos rămăsese pe țârm. El era singur pe uscat, iar ei se învăluiau în stihia periculoasă; dar El tot timpul i-a văzut și i-a jelit. Și iată, în sfârșit, aflându-se în ultima extremitate, ei văzură oarecare strălucire în întuneric; o figură cumva înfricoșătoare, cu hainele desfăcute, se îndrepta spre ei, pășind pe coama valurilor, dar parcă intenționând să treacă alături de ei (Mat. XIV, 22-36; Marc. VI, 45-56; Ioan, VI, 16-21). La vederea acestei fantome ei, cuprinși de groază, au răcnit, crezând că aceasta e o fantomă care rătăcește pe ape. Dar prin furtună și întuneric lor le răsună glasul dumnezeiesc, care le zise: „Eu sunt, nu vă temeți!“ Glasul acesta liniștei frica lor, și ei imediat voriră să-l primească în barcă; dar expansiv în dragostea sa, Petru, același care în amara conștiință a nevredniciei sale strigase cândva: „Ieși de la mine Doamne!“, acum nu putu nici să-L aștepte să se apropie, și cu entuziasm exclamă: „Doamne, dacă ești Tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă“. „Vino!“, fu răspunsul. Și Petru se aruncă din barcă în valurile ce clocoteau. Când privirea lui era îndreptată spre Domnul, vântul învălui părul său și valurile împrășcară hainele sale, pentru el toate acestea erau socotite drept nimic; dar când, la oscilarea credinței lui, el privi la valurile furioase și la adâncul întunecat de sub el, atunci a început a se afunda, și cu glas de disperare, care nu mai semăna cu glasul de mai înainte, exclamă cu frică: „Doamne, mântuiește-mă!“. Și Hristos nu l-a lăsat fără ajutor. El îndată îi întinse mâna și l-a susținut pe ucenicul ce se afunda, cu un blând reproș: „Pentru ce te-ai îndoit, puțin credinciosule?“. Și după aceea tulburatul apostol, împreună cu Domnul său, a pășit în barcă; vântul încetă repede, și ei curând se apropiară de țârmul scaldat în lumina lunii și sosiră la debarcader, unde trebuia să ajungă, și toți atât ucenicii, cât și barcagii se umplură din ce în ce mai tare de mirare, și unii din ei adresându-se către El cu titlul, care mai înainte îl întrebuița numai Natanail, exclamară: „Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu“.

Mântuitorul deja începuse activitatea sa obișnuită pe malul

lacului Galileei, iar mulți din popor tot mai continuau încă să-l aștepte aproape de Vitsaida Iulia, socotind că El locuiește undeva acolo în munte, în singurătate. Auzind însă că El e deja demult aproape de Capernaum și știind că ucenicii au plecat singuri cu barca, poporul se miră mult de aceasta, și după sosirea la Capernaum mulți s-au adresat Lui cu întrebarea mirată: „Ravi, când ai sosit aici?”. Mântuitorul nu a răspuns la această întrebare a curiozității deșarte și a indicat întrebărilor lor impulsurile josnice care-i atrag către El (Ioan, VI, 23-71). El le reproșă, că ei au urmat după El nu din oarecare impulsuri superioare și duhovnicești, nu pentru că au văzut minuni, ci pentru că „au mâncat pâine și s-au săturat”. Și după aceea El s-a adresat lor cu poava: „Siliți-vă nu pentru hrana cea stricăcioasă, ci pentru hrana, care rămâne în viața veșnică, pe care vă va da-o vouă Fiul omenesc; căci pe El și-a pus pecetea Sa Dumnezeu Tatăl”. La început ei parcă ar fi fost mișcați și s-au rușinat. El citi exact cugetele inimii lor, și ei l-au întrebat: „Ce să facem, ca să facem lucrurile lui Dumnezeu?”. „Iată lucrurile lui Dumnezeu sunt ca să credeți în Acela, pe Care L-a trimis El”. „Dar ce semn ne dai Tu, ca să vedem și să credem Ție? Părinții noștri au mâncat mană în pustie, cum este scris: „pâine din cer le-a dat și au mâncat” (Ps. LXXVII, 24). Concluzia a fost evidentă. Moise le dăduse mană din cer. Iisus însă până acum – făceau ei aluzie – le-a dat lor numai pâine de orz de pe pământ. Dacă însă El e adevăratul Mesia, atunci nu trebuie oare ca El, potrivit cu istorisirile în general cunoscute întregului popor, să-i umple de bogăție și de slavă, și în general de toate bunătățile pământești, pe care închipuirea poporului o aștepta de la Mesia grosolan înțeles? Dar Mântuitorul nu zăbovi să corecteze părerea greșită și să înalțe mintea lor la un grad mult mai înalt de pricepere. El le răspunse, că mana le-a dat-o nu Moise, ci Dumnezeu, și ea era numai preînchipuirea acelei pâini cerești, care acum le-o va da Tatăl Fiului omenesc. Mințile lor s-au robit însă de bunurile materiale, și ei au devenit să ceară această pâine cerească cu acea aprindere, cu care samariteanca cerea apa, care potolește orice sete.

„Doamne, dă-ne nouă totdeauna această pâine!” Hristos însă le răspunse: „Eu sunt pâinea vieții, cel ce vine la Mine nu va flămânzi, și cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată”; și după aceea El începu să le lămurească, că El a venit să facă voia Tatălui; iar voia Lui este aceea, ca fiecare credincios în Fiul Lui să aibă viața veșnică. Atunci iar se auziră murmure mânioase, de data asta nu de la poporul ignorant, ci de la vechii Lui dușmani, de la conducătorii iudeilor: „Cum de spune El: Eu m-am pogorât din cer? Cum de poate El spune: Eu sunt pâinea ce s-a pogorât din cer? Nu-i oare acesta Iisus, fiul lui Iosif, pe ai cărui tată și mamă noi îi știm?”. Dar Mântuitorul răspunse murmurătorilor, ca întotdeauna, prin proclamarea și mai puternică, și mai completă și doară anume a acelu adevăr, pe care ei îl respinseseră. Așa procedase El cu Nicodim; tot așa sfătuisese și pe femeia samariteancă și la fel răspunsese bătrânilor templului, care-L trăseseră la răspundere pentru încălcarea sâmbetei. Dar timidul rabin și femeia păcătoasă au fost destul de credincioși și sinceri, ca să pătrundă mai adânc în cuvintele Lui și smerit să se înzestreze cu înțelesul lor, și astfel să ajungă la adevăr. Altfel stătea lucrul cu acești auditori. Pronia i-a învrednicit de povață chiar din gura Fiului lui Dumnezeu, care le descoperise marea taină răscumpărării, iar ei lepădară această mare binefacere. Atunci Mântuitorul cu o neînfrănată dreptate și claritate le descoperi, că El este ațel-izvor de viață veșnică, care este trimis din cer: „Eu sunt pâinea vieții, care s-a pogorât din ceruri; cel ce mănâncă pâinea aceasta v-a fi viu în veac. Pâinea însă, pe care o voi da eu, este trupul Meu, pe care Eu îl voi da pentru viața lumii”. Prin aceste cuvinte, pe de o parte, se indica marea operă a răscumpărării omenirii celei păcătoase prin aducerea trupului Fiului omenesc pentru viața lumii, iar pe de altă parte, se statornicea taina împărțirii, care trebuia să servească ca mijloc de comuniune a generațiilor următoare, credincioase la lupta lui Hristos. Dar pentru iudei, cu totul înăbușiți de cugetele deșarte despre slava pământească a lui Mesia, aceste mari taine ale împărăției lui Dumnezeu rămaseră inaccesibile; ei erau numai nedumeriți de asemenea

graiuri și cu indignare ziceau: „Cum poate să să ne dea să mâncăm trupul Lui?“. Iar Hristos adevări acest adevăr prin cuvinte și mai expresive: „Adevăr, adevăr grăiesc vouă; dacă nu veți mânca trupul Fiului omenesc și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mănâncă trupul Meu și cel ce bea sângele Meu are viața veșnică; și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Căci trupul Meu este cu adevărat hrană și sângele Meu este cu adevărat băutură. Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, petrece întru Mine și Eu întru el“.

După caracterul său neobișnuit și după profunzimea sa, această mare revelație despre mijlocul Noului Testament al comunicării omenirii cu Dumnezeu se părea stranie nu numai iudeilor, ca unor orbiți de prejudecăți și de necredință, ci și unora din cei mai de-aproape următori ai lui Hristos. Mulți din ucenicii Lui auzind aceasta, ziceau: „Ce cuvinte ciudate! Cum se poate de ascultat acestea?“. Zadarnice au fost noile mărturii ale lui Hristos în scopul de a împrăștia sămânța îndoielii, ce încolțise în ei, și a necredinței. Ei nu se convinseseră și „din acest timp mulți din ucenicii Lui s-au dus de la El și nu mai umblară cu El“. Aceasta a fost o tristă preînchipuire pentru opera Mântuitorului lumii. Cu simțul întristării, El se adresa și către cei doisprezece apostoli cu întrebarea de încercare: „Nu voiți oare să vă duceți și voi?“. Dar credința apostolilor avea deja rădăcini adânci, și la această întrebare Simon Petru din partea întregului sobor apostolic răspunse: „Doamne, la cine să ne ducem? Cuvintele vieții veșnice Tu le ai. Și noi am crezut și am înțeles că Tu ești Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu!“. Aceasta a fost o slăvită mărturisire, dar ea în împrejurările triste de față nu provocară o bucurie deosebită și dădu numai ocazie Mântuitorului să descopere iubiților săi ucenici o strașnică taină, că nu toți îl mărturisesc pe El astfel. „Nu doisprezece oare v-am ales Eu? Și unul din voi Este diavol“. Aceasta a fost prima prevenire asupra acelu nefericit membru al comunității apostolice, care deja purta în sufletul său scânteia planului infernal și „voia să-l vândă“.

Printre ascultătorii lui Iisus Hristos în timpul din urmă

URBIS | We know books

începură să se întâlnească „iudei”, prin care se înțeleg nu popor simplu, ci cărturari și farisei. Mulți din ei, auzind de predicile și minunile Mântuitorului în Galileea, intenționat sosiră aici din Ierusalim, ca să-L urmărească și să pregătească terenul pentru acuzațiile formale contra Lui înaintea judecătoriei supreme pentru dărâmarea religiei și a legii lui Moise. Ultima cuvântare a Mântuitorului despre împărtășire vădit îi dusesese la furie, și dădură de veste în Ierusalim, că acolo de sărbătoarea Paștelor erau făcute toate pregătirile pentru pierderea prorocului urât de ei. Dar Hristos, întrezărind acest plan al răutății, de data asta nu s-a dus la Ierusalim, ci petrecu Paștile în Galileea, continuând slujirea Sa pentru mântuirea omenirii.

Suferind o totală neizbândă în acest plan viclean, iudeii după sărbători se arătară iarăși în Galileea și începură să urmărească pe Mântuitorul și căutând prilej să-L acuze de încălcarea legii. Ei începură să recunoască acum în Hristos un vrăjmaș de moarte mult mai primejdios decât Înainte-mergătorul Său, Ioan Botezătorul, cu atât mai vârtos, că succesele noii învățături în Galileea expuneau la primejdie influența lor asupra poporului, care începuse să înțeleagă, întrucât legismul lor ucide duhul vieții și, dinpotrivă, întrucât învățătura lui Hristos, noul proroc, verifică acest duh. Cu prevederea proprie lor ei se sileau să prevină pericolul, dar până acum neconținut nereușită așa de rușinoasă, că pentru un timp ei se abținură de atacuri fățișe, mărginindu-se la o dușmănie ascunsă, care se exprima prin abuzuri întunecoase, prin bănuieli și hule, îndreptate ca să otrăvească sufletele poporului prin ura contra noului învățător. Până la timpul din urmă și însuși Hristos nu făcea atacuri directe asupra lor, dar, expunându-se observații dușmănoase din partea lor, se mărginea numai la apărarea Sa. Dar veni vremea, când se descoperi deplin nevrednicia acestor dușmani, și deoarece era nevoie să lămurească mai deplin începutul noii împărății și a muștra pe învățătorii falși, care se prezentau ca reprezentanți ai vechii împărății, atunci Hristos decise să acționeze altfel. Atunci nu era suficient a demasca simplu falsitatea clevetirii lor și vicleșugul ațâțătorilor. Acum

El simți nevoia să arate descoperit acestor dușmani, că nu El, ci ei au scos poporul de pe calea cea dreaptă și au lucrat sub influența răutății, și că râvna lor pentru Dumnezeu a fost oarbă și neînțeleaptă.

Curând se produse o întâmplare, care dădu motiv la un nou atac asupra lui Hristos din partea cărturarilor și fariseilor. Știrile despre aceea, cu ce grăbire poporul îl primea pretutindeni în calitate de Mesia-rege, și de asemenea despre aceea, că El hotărât a refuzat să stea în fruntea unei astfel de mișcări politice, singura care ar fi putut corespunde dorinței lor, fără îndoială ajunse și până la Ierusalim și aceasta împreună cu svonul despre inovațiile și independența în calitate de învățător religios neliniști peste măsură autoritățile iudaice din Ierusalim. Părăsind acum orice vicleșug ascuns și atacurile indirecte, reprezentanța acestor autorități, sosind în Galileea, se adresă nu către ucenicii Lui, ca altădată, ci către El însuși cu muștrările și dovezile lor. Ucenicii deja odată stârniră o extremă nedumerire în aceste teme legiste, că rupeau și frecau în palme spice de orz în ziua sâmbetei, cărui lucru cărturarii iudei îi dădeau aceeași importanță, ca și cum ei ar fi secerat și treierat în ziua sfântă. Legismului lor curând se prezentă alt caz, de care ei voră să se folosească în scopul de a învinui pe Hristos și pe ucenicii Lui de încălcarea legii. Legiștii iudei nu se mărgineau la simpla împlinire a legii lui Moise, ci cu trecerea timpului alăturară la ea o mulțime de adaose arbitrare, cărora cu vremea le dădeau chiar mai mare importanță decât legii lui Dumnezeu. Aceste adaose cu o deosebită râvnă se observau de către cărturari și farisei, care priveau la ele ca la „ograda” legii, fără a lua în seamă că ei adesea stăteau în directă conștrazicere cu aceasta din urmă și serveau ca ascuțiș pentru fățarnicia josnică. Fariseii observară, că ucenicii lui Iisus Hristos odată nu și-au spălat mâinile înainte de masă. Legea lui Moise cerea în anumite cazuri curățire, dar cărturarii denaturară spiritul legii în această privință, ca și în multe altele, pentru că ei învățau, că nu se putea cu bună conștiință a merge la masă, când se observau atinse unele exactități sociale. După